

Sikkerhetskamera

Enkel veiledning knyttet til behov, lovlighet og bruk

Forord

Det er en økende bruk av sikkerhetskamera i Norge. Mange av de anskaffelser som blir gjort er dessverre ikke godt nok tilpasset behov eller installert iht. gjeldende krav i lovverket.

Denne veilederen er tiltenkt virksomheter som vurderer å gå til anskaffelse av kamerautstyr som et sikringstiltak. Før man kontakter en leverandør må virksomheten selvstendig ha gjort en vurdering av lovverket og eget behov som ligger til grunn for bruk av sikkerhetskamera.

For at virksomheten skal få mest mulig ut av anskaffelsen og samtidig være sikker på at lovverket blir etterlevd, er det er fire hovedmomenter virksomheten bør vurdere før en eventuell anskaffelse;

- 1. Lover og forskrifter**
- 2. Egen vurdering og forventninger til sikkerhetskamera**
- 3. Tekniske løsninger, styrker og svakheter**
- 4. Leverandører og kompetanse**

Innhold

1 Lover og forskrifter	4
2 Egen vurdering og forventninger til sikkerhetskamera	5
3 Momenter ved valg av utstyr og plassering	6
3.1 Lokaler	6
3.2 Lysforhold	6
3.2.1 Vinduer	6
3.2.2 Belysning	6
3.3 Plassering	6
3.4 Dekningsområde	6
3.5 Rutiner for oppfølging	6
3.6 Valg av kamera	6
3.6.1 Innvendige kameraer	6
3.6.2 Utvendige kameraer	7
3.6.3 Dømer	7
3.6.4 Pin-hole kameraer	7
3.6.5 Kameraer med lydopptak	7
3.6.6 Kombinasjonsmuligheter, video, adgangskontroll, innbruddsalarm etc.	7
3.6.7 Generelt om kameraer	7
3.6.8 Lokalisering av sentralutstyr	7
3.6.9 Merking av kameraovervåkede områder	8
4 Leverandører og kompetanse	9
5 Henvisninger	10
5.1 Datatilsynet	10
5.2 Lover for forskrifter	10
5.3 Lysmåling	10

1. Lover og forskrifter

Generelt er lovverk og tilhørende forskrifter strenge for kameraovervåking, og denne formen for kontrolltiltak må derfor vurderes nøye

De mest sentrale lovene for kameraovervåking for en virksomhet er:

Personopplysningsloven og Arbeidsmiljøloven. Personopplysningslovens kapittel 7 og Personopplysningsforskriftens kapittel 8, regulerer kameraovervåking. I tillegg vil, Arbeidsmiljølovens kapittel 9 om kontrolltiltak i arbeidslivet, kunne gi begrensninger .

Datatilsynet har laget en sjekkliste om lovligheten av en eventuell kameraovervåking, samt de plikter som følger av en overvåking.

Dersom det skal gjøres opptak må Personopplysningslovens § 13, jfr. personopplysningslovens kapittel 2 og §§ 8-2 og 8-4 følges.

Lenker til de sentrale lover, forskrifter og Datatilsynets sjekkliste finner du bakerst i veiledningen.

Her er de fem hovedpunktene i Datatilsynets sjekkliste. (Utfyllende tekst, se under henvisninger)

1. Er overvåkingen virkelig nødvendig?
2. Vurder alternative løsninger før overvåkingen igangsettes
3. Noen områder er det ikke lov til / er det begrensede muligheter til å overvåke
4. Få oversikt over pliktene som følger med overvåkingen
5. Benytt den minst krenkende formen for overvåking

2. Egen vurdering av forventning til sikkerhetskamera

Sikkerhetskamera er et flerfunksjonelt sikringstiltak. Det kan ansees som et kriminalitetsforebyggende tiltak som har en avskrekkende effekt på potensielle gjerningspersoner, det kan ved riktig bruk gi tidlig varslings av ett ulovlig forhold, og de lagrede bildene kan benyttes til å oppklare det kriminelle forholdet og skape trygghet.

Virksomheten må selv foreta en sikringsrisikoanalyse. Ikke kun for å tilfredsstille lovens krav om vurdering om et sikringskamera(er) vil redusere virksomhetens risiko. En slik analyse vil gi grunnlag for vurderingen som skal ligge til grunn for datatilsynets krav om innmelding av anlegget.

Virksomheten må foreta en vurdering av sitt reelle behov og hvilke forventninger man har til anskaffelsen.

Hva er hensikten med kameraovervåking, som for eksempel?

- Redusere svinn
- Redusere risiko for ran
- Redusere risiko for skade på personell og skadeverk
- Dokumentere hendelser, bevis til anmeldelser etc.

Hva skal beskyttes?

Særlig utsatte områder som for eksempel;

- Ansatte/kunder
- Gjenstander/verdier
- Bygningsmasse
- Åpne områder

Overvåke direkte eller lagre hendelser, bevegelser? Erstatte eller forsterke andre tiltak?

Eneste tiltak?

Denne vurderingen vil kunne si noe om lovligheten ved det man ønsker å gjøre, samt plassering og kvaliteten på det utstyret man må anskaffe.

3. Momenter ved valg av utstyr og plassering

Utstyr må testes eller demonstreres i de lokalene de skal benyttes i, eller tilsvarende lokaler for å få best mulig inntrykk av om bildekvaliteten er slik som forventet.

3.1 Planlegging

Plasseringen av sikkerhetskamera bør tas med allerede i prosjekteringsfasen for nye lokaler da lokalenes utforming og lysforhold vil ha innvirkning for kvaliteten på bildene/opptakene.

3.2 Lysforhold

3.2.1 Vinduer

Unngå vinduer i bildefeltet da varierende lys og spesielt motlys vil påvirke bildekvaliteten på et kamera av normal standard. Bruk gardiner, persienner eller annet om man ikke klarer å unngå varierende lys. Det finnes også en del tekniske løsninger som filter etc. om man har problemer med lyskvaliteten. Dette kan leverandøren bistå med. (auto- iris objektiver er også et alternativ her) En del kameraer har i tillegg egen motlyskompensasjon men denne er sjelden god nok til å kompensere alene.

3.2.2 Belysning

Ensartet og jevn belysning er en fordel for alle typer kameraer og er spesielt viktig ved bruk av fargekameraer. Lampepunkter i dekningsfeltet bør unngås da disse kan gi en forstyrrende lyseffekt.

Anbefalt belysningsnivå for kontorlokaler (ekspedisjon/kasse/kontorlandskap) er 500 lux (i hht. Luxtabell).

3.3 Plassering

Avhengig av hva man ønsker å oppnå med beskyttelsen må man være bevisst plasseringen av kameraer i forhold til høyde og vinkel for å få mest mulig ut av det området man ønsker å beskytte.

Om utstyret er tenkt for å dokumentere identitet til en person må de ha oppløsning som er god nok til å gi gode detaljbilder av ansikt og kroppsbygning

Må kameraene plasseres så lavt at de kan nås av kunder/publikum, bør de beskyttes mot sabotasje. Det er fordelaktig om ITV-anlegget gir varsel ved sabotasje på eller bortfall av kameraer, og da fortrinnsvis med lyd, lys eller annet signal.

3.4 Dekningsområde

Kameraenes dekningsfelt må ikke under noen omstendighet begrenses eller avskjermes med reklamemateriell, dekorasjoner e.l. I mange lokaler endres disse i forbindelse med kampanjer, mindre ombygginger og lignende, da er det viktig å ha gode rutiner for oppfølging av kameraenes synsfelt og virkeområder.

Høydereferanser bør avmerkes på egnede steder i det utsatte området. Flere referanser øker mulighetene for en god høydebestemmelse. Hvis kameraene skal benyttes til bevegelsesdeteksjon bør de monteres med en vinkel mot objektet fra siden. Dette for å sikre bedre opptak av små bevegelser.

Optimal vinkel er 45 °.

3.5 Rutiner for oppfølging

Det er viktig å innarbeide rutiner for oppfølging og kontroll av kamerautstyr, både for å avdekke feil og mangler, eller forsøk på sabotasje som å endre dekningsområde for utstyret slik at områdene som er utsatt ikke lenger er dekket.

Det skal etableres kontrollrutiner, for å sikre at kameraene og opptaksfunksjon fungerer etter hensikt. Kontrollene bør loggføres. Avvik kan indikere kriminalitet.

3.6 Valg av kamera

3.6.1 Innvendige kameraer

God kameradekning oppnås vanligvis ved en kombinasjon av oversikts- og detaljkameraer.

Oversiktskameraer:

- Skal samlet gi en god oversikt over det lokalet som skal beskyttes, slik at en eller flere personers bevegelsesmønster kan studeres.
- Bør generelt dekke områder der verdier oppbevares eller behandles.

Detaljkameraer:

- Kan brukes ved behov for identifisering av personer eller gjenstander.
- Bør generelt dekke områder hvor man har behov for skarpe detaljer.

3.6.2 Utvendige kameraer

Ved bruk av utvendige kameraer er korrekt plassering og lyssetting spesielt viktig.

Her må det også tas hensyn til varierende naturlig lys gjennom døgnet. Hvis anlegget består av flere kameraer bør de om mulig plasseres slik at de overvåker hverandre. Dette for å vanskeliggjøre sabotasje og hærverk.

Ved bruk av fargekameraer utvendig må det være tilfredsstillende belysning (f.eks. ved minibank), også på den mørkeste tiden av døgnet, slik at kameraene gjengir et godt bilde med god gjenkjennelse av de objekter som kameraene er ment å dekke.

Ved dårligere lys må kameraene ha funksjoner som takler slike lysforhold (f.eks. automatisk overgang til sort/hvitt opptak ved reduserte lysforhold).

3.6.3 Domer

En dome er ofte formet som en kopp og monteret i tak, den kan ha både fast linse og fjernstyrt bevegelig linse. Et domekamera er som regel bedre beskyttet mot hærverk samtidig som mange mener at det har et bedre estetisk utseende.

Domer har best effekt om man ønsker å jobbe aktivt med kameraet. De kan dekke et større område enn faste kameraer samtidig som man kan følge personer eller kjøretøy.

De kan også programmeres til å gå automatisk i et ønsket bevegelsesmønster.

Domer kan benyttes både innvendig og utvendig.

3.6.4 Pin-hole kameraer

Ved bruk av pin-hole kameraer skal disse oppfylle de samme krav som de øvrige kameraer i anlegget i forhold til detaljoppløsning, fargegjengivelse, osv. Ved bruk av pin-hole kamera i minibank, seddelautomater, e.l. er det viktig å ta hensyn til/kompensere for lys/motlys fra lysarmaturen i minibanken og for det varierende naturlige lyset som kan forringe bildekvaliteten.

3.6.5 Kameraer med lydopptak

Det er ikke tillatt å ta opp lyd sammen med optaksbilder. Datatilsynet kan dispensasjon i enkelt tilfelle.

3.6.6 Kombinasjonsmuligheter, video, adgangskontroll, innbruddsalarm etc.

Det finnes mange muligheter for å kombinere forskjellige tekniske løsninger knyttet til bruk av sikkerhetskamera, men det er noen juridiske begrensninger i forhold kombinasjonen av sikkerhetskamera og timeregistrering. Kombinasjon av ransalarm, innbruddsalarm, brannalarm og adgangskontroll med kameraovervåking er stort sett uproblematisk. Sikringskamera aktiviseres da gjerne ved at f.eks. alarmer blir utløst eller at noen benytter adgangskontroll ved ankomst eller avreise.

3.6.7 Generelt om kameraer

Med dagens utvikling på dette området har kvaliteten blitt vesentlig bedre og prisene samtidig lavere. Det er også muligheter for kameraer som har egne innebygde lagringsenheter og som ser i 360 grader. På disse er det mulig å ta ut i etterkant de områder man ønsker å se på. Det er også kameraer på markedet som kan gjenkjenne kroppsfasonger og ved å gå inn på styringsenheten kan man velge å følge en gitt person som kameraet selv følger.

På alle kameraer bør det vurderes å ha egen strømforsyning slik at ikke hele anlegget faller ut om disse blir utsatt for sabotasje eller hærverk. I Norge er det også viktig med isolerte kamerahus slik at de ikke blir ødelagt av kulde og andre værforhold.

Kameraer benyttes også i varehandelen for å se bevegelsesmønster i butikken og om enkelte kampanjer eller utstillinger appellerer mer til kundene enn andre.

Det finnes derfor mange kombinasjonsmuligheter i markedet i dag, her det pris som er avgjørende for hva man ønsker av muligheter og hvilken bildeklaritet man vil ha.

3.6.8 Lokalisering av sentralutstyr

Sentralutstyret skal plasseres i best mulig sikret område uten tilgang for uvedkommende, og helst ikke i direkte tilknytning til område hvor verdier oppbevares.

Lagringenheter bør være plassert i låsbart skap. Det er viktig at det utarbeides egne rutiner for oppbevaring, tilgang og bruk av nøkler til videoskop o.l., og at disse rutinene følges opp kontinuerlig.

Dersom det finnes et eget rom for sentralutstyr, skal dette kunne låses, og det bør være sikret med adgangskontroll- eller dekket av alarmsone.

Eventuell ekstra monitor for oppfølging bør plasseres slik at den ikke er for synlig for uvedkommende. Om man ønsker å forebygge er det viktig å synliggjøre at det er et område hvor sikkerhetskamera benyttes.

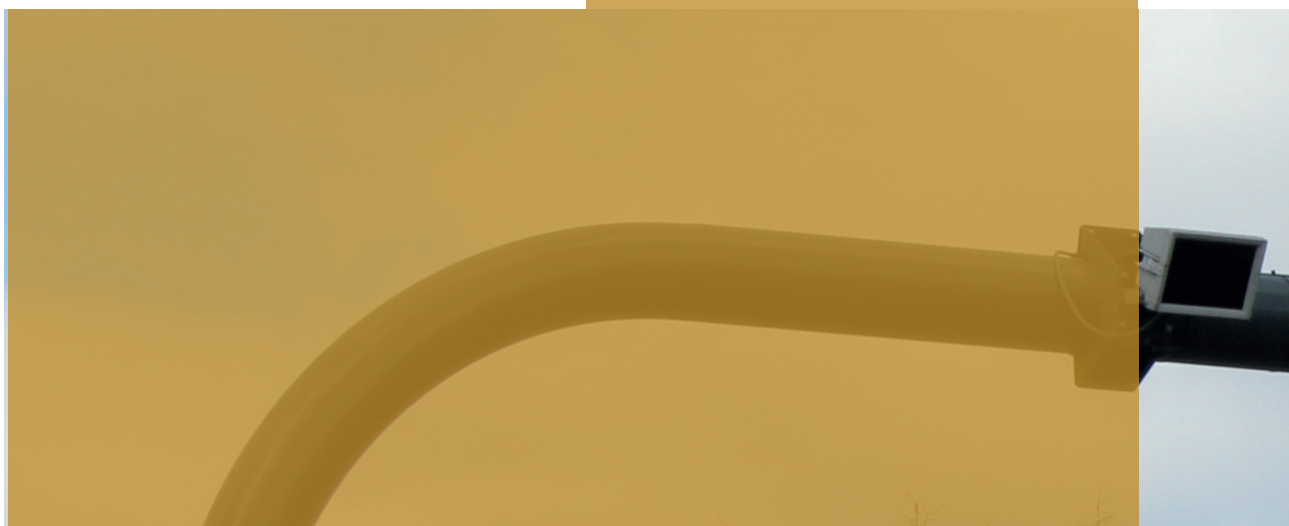
I en butikk kan man for eksempel plassere en monitor i inngangspartiet så alle besøkende raskt ser at de befinner seg i et område hvor sikkerhetskamera er i bruk.

3.6.9 Merking av kameraovervåkede områder

Det er lovbestemt at alle kameraovervåkede lokaler og områder skal være merket med skilt som angir "TV-overvåket område". Hvert skilt skal også angi hvem som er behandlingsansvarlig for overvåkingen. Skiltene skal være plassert godt synlig.

Det er mange leverandører og det kan være varierende kompetanse, kvalitet på produktene og kunnskap om lovverket og riktig montering. Før virksomheten oppsøker en leverandør bør virksomheten ha en klar oppfatning av behov og omfang av overvåkingen.

"Det skal være dine forventninger til produktet og behov som skal være styrende i anskaffelsen, ikke leverandørens ønske om å selge et produkt eller en produktpakke!"

4. Leverandører og kompetanse

De fleste større aktørene kan tilby varierende kvalitet avhengig av hvor mye man ønsker å investere. De besitter også god kompetanse i forhold til det å montere og lovverket som er gjeldende. Dette hentes fra risikovurdering.

Uavhengig av dette er det viktig at virksomheten engasjerer seg slik at den får mest mulig ut av den anskaffelsen som blir gjort for riktig kvalitet, riktig bruk og at det blir gjort iht. lovverket.

Enkle nettsøk på leverandører vil gi mange alternativer. Ikke alle vil være like gode, men noen målepunkter kan brukes.

- Er leverandøren registrert i Brønnøysundregistrene, og hva viser siste års regnskaper og styresammensetning?
- Har leverandøren betalingsanmerkninger?
- Hva slags kapasitet har leverandøren ved behov for service og vedlikehold?
- Er leverandøren i stand til eller har bindende avtaler med andre leverandører for leveranser, service og vedlikehold i de områder av landet du er representert?
- Hvor lenge har leverandøren vært på markedet, kunnskap og leveringsdyktighet?
- Har de erfaring med levering/montering til tilsvarende virksomheter?
- Hvilke referanser har leverandøren? Bruk dem!

Driver selskapet vaktvirksomhet og alarmsentral skal det være godkjent som vaktvirksomhet, jfr. Lov om vaktvirksomhet. Dette setter strenge offentlige krav til bedriften både når det gjelder oppfølging av ansatte, ledelse og eiere.

5. Henvisninger

5.1 Datatilsynet

Datatilsynets veileder og sjekk-liste for kameraovervåking

<http://www.datatilsynet.no/Teknologi/Kameraovervaking/>

Meldeskjema for kameraovervåking (Veiledning og skjema)

<http://www.datatilsynet.no/verktoy-skjema/Skje-mamaler/>

Meldeskjema/Utfylling-av-meldeskjema-ved-kameraovervaking/

Kameraovervåking på arbeidsplassen (artikkel)

<http://www.datatilsynet.no/Sektor/Arbeidsliv/Kameraovervaking-paarbeidsplassen/>

5.2 Lover og forskrifter

Personopplysningslovens kapittel 7.
Kameraovervåking <http://www.lovdata.no/all/tl-20000414-031-007.html>

Personopplysningsforskriften kapittel 8. Fjernsyns-overvåking

<http://www.lovdata.no/for/sf/fa/ta-20001215-1265-012.html>

Arbeidsmiljølovens kapittel 9. Kontrolltiltak i virksomheten

<http://www.lovdata.no/all/tl-20050617-062-009.html>

Lov om vaktvirksomhet

<http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/all/nl-20010105-001.html>

Tariffavtaler

5.3 Lysmåling

Lux tabell

<http://www.naaf.no/Documents/Friskjobb.no/Arbeidsmilj%C3%B8/Luxtabell.pdf>

Publisert:

Mai 2016

Trykk:

NHO Servicepartner

Layout og illustrasjoner:

Næringslivets Sikkerhetsråd

Foto:

Arne Røed Simonsen

Kontakt:

E-post: nsr@nsr-org.no

Adresse:

Næringslivets Hus
Middelthuns gate 27, Majorstuen

*“Før virksomheten oppsøker en leverandør
bør virksomheten ha en klar oppfatning av
behov og omfang av overvåkingen.”*

www.nsr-org.no

Mot kriminalitet - for næringsliv og samfunn